

יום שני י' טבת תש"פ
07/01/2020

בס"ד

צום עשרה בטבת | הלכות ועומק היום | מאת הרב אושר טביבי, ר"מ בוגרי הצבא בישיבת ההסדר צפת.

ככלל, צום עשרה בטבת אינו שונה משאר הצומות הקלים. גם הוא מתחיל רק מעלות השחר ולא מבערב . גם הוא אסור באכילה ושתייה בלבד ולא בשאר העינויים של רחיצה סיכה וכד' וגם בו חייבים רק הבריאים ואילו החולים אף שאין בהם סכנה פטורים ממנו.

אולם יש נקודה אחת בה התייחד דינו של עשרה בטבת משאר הצומות והתעניות. בשאר הצומות שמדברי חכמים, אין התענית דוחה את השבת, הוי אומר: אם על פי לוח השנה יחול הצום בשבת, יהיה דינו של הצום להידחות ליום ראשון מפני קדושת השבת. אך מה דינו של צום עשרה בטבת שחל בשבת? האם אז יהיה עלינו לצום בשבת? אם שואלים את ר' דוד אבודרהם, אחד מגדולי הראשונים, התשובה היא, למרבה ההפתעה: כן!

עשרה בטבת משונה הוא משאר התעניות שאם היה חל בשבת לא היו יכולים לדחותו ליום אחר, מפני שנאמר בו 'בעצם היום הזה' וכאן אנו מוכרחים להשמיע שתי צפירות ארבעה: האחת היא שדעתו של האבודרהם לא נפסקה בסופו של דבר להלכה. והשניה היא שעל פי לוח השנה שלנו, עשרה בטבת לעולם לא יחול בשבת. אז אם כן, דבריו של האבודרהם, נכתבו בעיקר להלכה ולא למעשה. ובכל זאת נדמה שעצם הדברים מצריכים מאיתנו התייחסות והקשבה בבחינת 'דרוש וקבל שכר'. ר' צבי אלימלך מדינוב בספרו בני יששכר, מסביר שהייחודיות של עשרה בטבת לעומת שאר הצומות, נובעת מכך שהוא מסמל את תחילת הפרועות. בעשרה בטבת צרו האויבים על חומות העיר ומכאן התגלגל כדור השלג עד לחורבן הנורא בתשעה באב. נקודת ההתחלה היא נקודה קריטית. כל נקודת זמן אחרת ניתנת להידחות אך לא נקודת ההתחלה. זכרון נקודת ההתחלה, אינו עוד ציון של תאריך, אלא הבנת מקור ושורש התהליך שהביא בסופו של דבר לחורבן ארצנו ובית תפארתנו. ייתכן שאם אז בזמן שהבית עוד עמד על תילו, היינו מציינים את הטלת המצור כיום של תשובה וחשבון נפש, המציאות היתה נראית אחרת. בעוונותינו, זה לא נעשה, ולכן מאז, אנו מציינים את נקודת הראשית בתשומת לב יתירה, בלי דחיות ובלי השהיות.

רצתה ההשגחה בכך שבשבוע שחל בו עשרה בטבת מסתיימת קריאתו של ספר בראשית. ספר בראשית כשמו כן הוא עוסק בנקודת הראשית של כל קיומנו בעולם. וכבר תמהו חכמים מדוע לא התחילה התורה מהמצוה הראשונה שנצטוו עליה ישראל? ודומה שניתן להשיב כעת תשובה נוספת על דבריהם: אי אפשר לקיים את התורה בלי להבין מהיכן הכל התחיל, הבנת הבראשיתיות של העולם אינה היסטורית גרידא אלא היא קריאת כיוון להמשך הדרך שלנו בעולמו של הבורא, היא מהות הבריאה.

שנזכה לראות בבניין ירושלים ובביאת משיח צדקנו במהרה בימינו. ישיבת ההסדר צפת!